

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 48:

Forslag til lov om støtte til de små øsamfund. (Trafikstøtte m.v.)

(Fremsat 26/10 83. Første behandling 1/11 83. Betænkning 7/12 83).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Løvig Simonsen (S):

Under første behandling af det nu behandlede lovforslag gav vi tilslutning til at medvirke til lovforslagets gennemførelse, men havde nogle bemærkninger, som vi ønskede at diskutere under udvalgsbehandlingen. Jeg vil gerne her takke ministeren for imødekommenhed over for de socialdemokratiske synspunkter. Jeg vil også gerne takke for de hurtige svar, vi har fået, efter at vi endelig kom i gang med udvalgsarbejdet.

Det har været væsentligt for socialdemokratiet at sikre, at øboerne kan få medindflydelse og medbestemmelse på de områder, som loven dækker. Det er selvfølgelig først og fremmest sejlplanen, som skal tilrettelægges efter øboernes behov. Hvis man i forhandlinger mellem øboere, amtskommuner og kommuner ikke skulle kunne blive enige om sejlplaner, er der åbnet mulighed for, at der kan ske en forhandling via planstyrelsen. Den støtte, der gives i henhold til § 4 til pro-

jekter, skal nu fremsendes gennem Sammenlutningen af Danske Småøer, hvad vi finder særdeles tilfredsstillende på baggrund af, at det er denne sammenslutning, der bedre end nogen anden ved, hvorledes problemerne er på de enkelte øer, og derfor også bedst vil være i stand til at prioritere de projekter, der bliver indsendt. Øboerne vil også blive hørt, når det drejer sig om støtte til nye færger. Endelig har ministeren givet tilsagn om, at han vil henstille til de kommuner, der endnu ikke har oprettet særlige øudvalg, at de overvejer at gøre dette.

Det væsentlige for øboerne er selvfølgelig, at deres livsnerve som sådan, nemlig trafikforbindelsen, opretholdes i rimeligt omfang, og dér må vi konstatere, at udgangspunktet i altovervejende grad vil være sejlplanen for 1982, og vi vil gerne understrege, at dette må være grundlaget.

Med hensyn til støtte til færgelinvesteringer gjorde jeg opmærksom på, at det var et spørgsmål, om de 2 mill. kr., ministeren har søgt finansudvalget om, ville være tilstrækkelige i den periode, vi går ind i. Jeg har fået bekræftet, at det er et gennemsnitstal, der opereres med på baggrund af erfaringer fra de sidste 7 år, men jeg har også bemærket, at ministeren vil overveje, såfremt disse midler ikke skulle slå til, at ansøge om yderligere midler, og jeg vil gerne spørge, om ministeren vil overveje dette positivt.

Første næstformand:

Der er alt for megen uro i salen.

Løvig Simonsen (S):

Der vil også i den mellemliggende periode på baggrund af de forhandlinger, der er ført mellem Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, blive fortsat undersøgelser, der skal vise det fremtidige behov, hvorefter vi til den tid kan tage stilling til, hvilke initiativer der så skal til for at dække de behov, der vil vise sig.

Vi har også bemærket, at underskudsdekningen på de enkelte ruter vil kunne elimineres ved, at man inden for amterne selv kan tilrettelægge det på en sådan måde, at det beregnede underskud på 6,5 mill. kr. kan komme ned på 3,5 mill. kr., og vi har bemærket i det sidste svar fra ministeren, at disse 3,5 mill. kr. også kan elimineres, så-

[Løvig Simonsen]

fremt man får en udligningsordning i gang mellem amterne. Men jeg vil gerne spørge ministeren, om han, såfremt beregningerne ikke skulle slå til, vil være sindet at sørge for, at der ikke bliver underskud på de enkelte ruter.

Det er også vigtigt, at øhavnene bliver brugt som overnatningshavne. Jeg er glad for, at ministeren vil henstille dette til kommunerne. Der er selvfølgelig enkelte øhavne, hvor det ikke kan lade sig gøre, men det er væsentligt at slå fast, at når man bruger øhavnene som overnatningshavne, får man stabile arbejdspladser på øerne, men man vil også kunne bruge færgerne i påkommende tilfælde, f.eks. hvis en ulykke skulle ske.

Jeg ved da udmærket godt, at man i dag kan tilkalde helikopter over Falck og igennem andre instanser, men det kan også være nødvendigt, at man har en færge. Det er i hvert fald betryggende for de enkelte øboere.

Vi er særdeles tilfredse med, at projektstøttebeløbet er hævet fra 700.000 kr. til 1,2 mill. kr., fordi der herved vil være en reel chance for, at et øsekretariat kan oprettes. Jeg er enig med ministeren i, at det er væsentligt, at et øsekretariat oprettes, for derved har man et udgangspunkt for, at der kan ske en bearbejdelse og en udvikling på basis af de muligheder, der åbner sig for småøerne. Det er klart, at skulle disse midler tages af de 700.000 kr., så ville der ikke blive meget tilbage, og derfor er det væsentligt, at dette beløb vil blive hævet til 1,2 mill. kr.

Det er også væsentligt for socialdemokratiet, at ministeren har svaret positivt på, at midlerne kan bruges i forbindelse med beskæftigelsesmidler. Jeg er klar over, at der er den lille krølle på, at der skal gives en dispensation af arbejdsministeren, men jeg må gå ud fra, at miljøministeren er indstillet på at søge arbejdsministeren om dispensation i påkommende tilfælde.

Endelig er det vigtigt, at Mandøforbindelsen også er kommet med. Vi har i udvalget talt om, at det er en kørende færge, men det har i hvert fald vist sig, at de ekstrapudgifter, der var til vejforbindelserne til Mandø, alene var blevet betalt af Ribe kommune, og vi synes, det er rigtigt, at de nu kommer ind under samme ordning for så vidt angår vejforbindelserne og § 4-støtteordningen, som er gældende for de andre småøer.

Det er også vigtigt for os, at der sker en revision af loven i 1986-87. Vi mener, at der under udvalgsarbejdet er kommet mange, mange ting frem, som kunne trænge til at blive diskuteret i større omfang og blive undersøgt, således at man i perioden indtil 1986-87 har mulighed for at lave undersøgelser, har mulighed for at komme med forslag og bearbejde dem ud fra intentionerne om at styrke og bevare de små øsamfund.

Jeg skal sige om de radikale ændringsforslag, at dem kan vi ikke støtte, og jeg vil gerne begrunde hvorfor.

For det første mener jeg, at disse forslag ligesom ikke er modne nok. Der er intentioner i dem, som vi er positivt indstillet over for, hvad jeg også har gjort bemærkninger om i vores betænkningens bidrag, men vi mener, at disse ting skal diskuteres yderligere og må indgå i behandlingen, når vi skal have loven til revision i 1986-87.

Vi finder, at det foreliggende lovforslag med de forbedringer, der er sket, er et skridt i den rigtige retning. Det er en håndsrækning til de små øer. Det medvirker til at sikre deres overlevelsesmuligheder og også udviklingsmuligheder.

Ikast (KF):

Det konservative folkeparti vil gerne takke ministeren for den betænkning, der er skrevet. Vi er nået til enighed i udvalget – så godt som, i hvert tilfælde om, at vi sikrer forbindelserne til øerne, i hovedsagen færgetrafikken. At der samtidig er lagt op til, at det er 1982-niveauet, der følges, er vi gået ind for.

Ministerens skal også have ros for, at man har taget Mandøprojektet med, således at vi skaber mulighed for, at der kan gives tilskud til selve trafikken til øerne, ikke alene færgetrafikken.

Forhøjelsen af fordelingsbeløbet, der nu er ved at blive en realitet, vil have konservativ støtte, forstået på den måde, at vi nok kan sige, at de 700.000 kr. så ud til at være mange penge i starten, men jo længere udvalget arbejdede med problemerne, desto klarere blev det, at vi må hæve det til de 1,2 mill. kr., der er tale om, og det går vi ind for. Vi lægger særlig vægt på, at øboernes daglige udgifter er betydeligt billigere pr. person end i den øvrige del af landet. Dermed kan vi

[[kast]

være med til at give dem en hverdag, som på deres betingelser bliver mere venlig, og bl.a. give dem en bedre industri på øerne. Hvis de få hundrede tusinde kroner, det drejer sig om, bliver brugt på rette måde, hvad vi har givet tilslutning til, kan det give en god udvikling på øerne.

Vi er endvidere tilfredse med ministerens svar om, at man vil forsøge at få færgerne til at ligge om natten i havnene på øerne i stedet for på fastlandet. Vi må samtidig beklage, at vi går imod de radikale ændringsforslag på nuværende tidspunkt, men når vi har kørt med denne ordning i et antal år, er vi villige til at tage op til nærmere undersøgelse, om der eventuelt skulle være muligheder i den retning.

Povl Brøndsted (V):

Vi kan vist roligt sige, at den positive stemning, der var ved første behandling her i salen af forslaget, er fortsat under udvalgsarbejdet, og jeg synes også, at vi må sige tak til ministeren, fordi vi har haft en god forhandling og ligesom åbnet en hel masse muligheder, der for det første har forbedret forslaget og for det andet har medført en vis fleksibilitet.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Hvis nogle har overhørt det eller glemst det, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at der stadig foregår forhandlinger her fra talerstolen. Det er meget lidt hensynsfuldt ikke at høre på taleren.

Povl Brøndsted (V):

Det, der er gået igennem også udvalgsdrøftelserne om forslaget, er, at det er for øboerne, vi skal lave gode trafikforbindelser, at øboerne skal være medbestemmende, så vidt det kan lade sig gøre. Bl.a. har ministeren tilsikret os, at i de kommuner, hvor der ikke findes øudvalg endnu, vil man anmode om at få dem etableret. Mange steder er øudvalgene virkelig af betydning for de små lokale øsamfund og har et vældig godt samarbejde med den kommune, de har med at gøre.

Jeg synes, der er kommet mange gode tilkendegivelser, og altså tak til ministeren for det.

Der er 3 ændringsforslag, vi stemmer for. Vi er glade for, at der er åbnet mulighed for en Mandøordning. Vi skal være fleksible i den lovgivning, der har med trafikken til de små øer at gøre, for vilkårene er vidt forskellige, og det ville egentlig være urimeligt, at man, selv om man har et tidevandshav, ikke også skulle kunne få en vis form for støtte til trafikken fra land til ø. Vi stemmer for de 2 ændringsforslag, som ministeren har fremsat herom.

Vi mener også, ikke mindst på baggrund af den debat, der har været i udvalget, at det er rimeligt med en revisionsparagraf, der siger, at vi skal se på resultaterne, konsekvenserne, mulighederne igen i samlingen 1986-87.

De radikale ændringsforslag mener vi for så vidt ikke det er nødvendigt at få ind som egentlige paragraffer på baggrund af den åbne forhandling, der har været, og de tilsagn, ministeren har givet, og med henvisning til revisionen i 1986-87.

Vi støtter fremdeles lovforslaget.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Jeg skal på CDs vegne takke ministeren for den meget positive indstilling, der har været hele vejen igennem, både her i salen og i udvalget, i forbindelse med behandlingen af dette forslag.

Det har været væsentligt for CD, at øboerne selv får indflydelse på den fremtidige situation, og vi mener, at dette lovforslag, som det ligger her, er et væsentligt skridt på vejen.

Færgetrafikken til de små øer har vi jo været enige om er en livsnerve. For at øerne kan videreføre samfunds- og kulturtraditionerne, må vi ikke miste denne del af vort samfund.

Jeg skal ikke gå ret meget længere ind på forslaget, kun sige, at vi kan stemme for ministerens ændringsforslag.

Om de radikale forslag vil jeg på nuværende tidspunkt sige, at CD ikke kan stemme for dem. Vi er enige i, at der er brug for tiltag også på området her, og at der senere eventuelt kan være brug for øfonds og landsøråd, men jeg mener, at de ting må vi prøve at forhandle igennem og se at få det bedste ud af, således at øboerne får en væsentlig

[Grethe Kindberg Jørgensen]

større indflydelse på hele trafikstøtteordningen og løsningen af trafikproblemerne.

CD kan generelt støtte lovforslaget.

Arentoft (FP):

Vi skal vel ikke gentage debatten fra førstebehandlingen. Af betænkningen fremgår, at miljøministeren efter drøftelse med indenrigsministeren vil henstille til de kommuner, der ikke har oprettet særlige øudvalg, at overveje at gøre dette. Det var jo således, at fremskridtspartiet i folketingsåret 1976-77 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg, nemlig om ørepræsentation i kommunalbestyrelser. Der var i og for sig en meget positiv stemning ved førstebehandlingen, men så sprang man fra. Til gengæld lovede daværende indenrigsminister Egon Jensen, at det skulle han nok sørge for hurtigst muligt blev gennemført, men det har altså ikke fungeret rigtig godt endnu.

Vi vil gerne understrege, at vi mener, at offentlige tilskud er af det onde. Vi ville frygtelig gerne have, at det gik op for folk, at offentlige tilskud i virkeligheden er deres egne penge, de får igen, men at de får mindre igen, end de har givet. Via en dyr administration skal de skatter og afgifter, der er krævet ind, deles ud igen, og derfor bliver der ikke så meget at dele ud. I virkeligheden kører det hele jo i ring: vi giver alle sammen tilskud til hinanden. Det er den onde cirkel, vi skal ud af.

Der er ligeledes forslag om fondsdannelse, og det går vi selvfølgelig imod. Vi er imod fondsdannelser og cigarkassesystemet i det hele taget.

Som vi har skrevet i vores betækningsbidrag, er øboerne selvbevidste og stolte af deres bopæl og ønsker at forblive på øerne med alle de ulemper, det kan medføre, men også med de fordele, det indebærer.

Med hensyn til ændringsforslagene kan jeg sige, at fremskridtspartiet stemmer nej til dem alle undtagen ændringsforslag nr. 7, som er stillet af det radikale venstre og tiltrådt af fremskridtspartiet.

Det var måske lidt forhastet, at SFs ordfører i udvalget sagde, at SF var medforslagsstiller. Det er man altså ikke, men derfor kan det jo godt være, at SF stemmer for det. Det drejer sig om nedsættelse af et landsråd. Vi synes, det er en udmærket ting, at man laver

et sådant råd, specielt at øboerne er repræsenteret på en rimelig måde i dette udvalg, ud fra den betragtning, at den ved dog bedst, hvor skoen trykker, som har den på. Det er derfor efter vor mening en udmærket idé.

Ligeledes mener vi, at det er glimrende at tage loven op til revision i 1986-87, så de 2 ændringsforslag vil fremskridtspartiet stemme for.

Aase Olesen (RV):

Jeg har med stadig større forundring hørt på ordførernes indlæg her i dag. Hvis man har læst eller hørt debatten om øredøgørelsen og om det lovforslag, der er til behandling, så må man nok undre sig over, hvad det er, der er sket undervejs under udvalgsbehandlingen.

Ved førstebehandlingen udtalte alle meget stor sympati for, at der nu skulle gøres noget for at bevare livet på øerne og især for at sikre trafikstøtteordningen. Og så kommer man her og siger, at man er så glad for ministerens løfter vedrørende en lov, som er en bemyndigelseslov.

Vi sagde ved førstebehandlingen, at vi var bekymrede for, at der allerførst i lovforslaget står, at ministeren »kan« gøre sådan og sådan. Dette burde udskiftes med et »skal«. Det har vi ikke stillet forslag om, for vi havde faktisk ikke fantasi til at forestille os, at et flertal i folketinget ville gå imod en udmøntning af forslaget om et øråd og en øfond. Men det kan jeg forstå at man nu gør.

Jeg vil gerne spørge, når man så stærkt understreger, at det drejer sig om at sikre øboernes indflydelse, hvad motiveringen for at gå imod et landsråd er. Jeg kan til nød – jeg siger: til nød – forstå, at man ikke har penge med og altså ikke vil bevilge eller sikre de sølle 1,8 mill. kr., som vort forslag om en øfond på 5 mill. kr. i realiteten indebærer. Det er en ærlig sag, at man ikke har penge med til det. O.k., finansministeren hæver øjenbrynene, men man kan altså her se, at dér er han i hvert fald enig med socialdemokratiet. Man siger altså i køn forening, at man har en masse sympati, men man har altså ikke engang 1,8 mill. kr. ekstra til at sikre disse 5 mill. kr. på årsbasis. Det kunne jeg, som jeg sagde, til nød forstå, men hvad er begrundelsen for at gå imod et landsråd?

[Aase Olesen]

Jeg har her kun hørt fremskridtspartiet gå ind for vort forslag. Det er dog den eneste måde, man kan sikre øboernes indflydelse på. Jeg vil gerne have et svar, ikke mindst fra hr. Povl Brøndsted og fra hr. Løvig Simonsen. Jeg forstod på CDs ordfører, at hun var bekymret for, at man ikke fik sikret øboernes indflydelse tilstrækkeligt. Betyder det, at hvis vi foreslår yderligere repræsentanter i landsrådet for øboerne, så vil CD se mere velvilligt på forslaget? Det vil jeg gerne spørge om. I hvert fald vil jeg meget gerne have et svar fra venstre og socialdemokratiet på, hvorfor de står her og siger, at det drejer sig om at sikre øboernes indflydelse, og når vi foreslår, at man gør det på den eneste måde, hvorpå man kan sikre det, nemlig ved at vedtage det i en lov, så stemmer man imod.

Jeg synes virkelig, at man skylder ikke bare os, men også øboerne en forklaring på det mærkværdige synspunkt. Hvad er det for nogle ting, man vil have 2 eller 3 år til at overveje? Hvad er det, vi ikke har fået oplyst i udvalget? Hvad er det for nogle ting, som er så uafklarede, at man skal have tiden helt frem til 1986-87 til at afgøre det i?

Vi foreslår ikke andet, end at der kommer 2 repræsentanter for Øsammenslutningen og 1 repræsentant for de 3 store øer tilsammen i det udvalg, som vi vil foretrække at kalde landsrådet. For min skyld må man gerne kalde det noget andet. Hvad er dog begrundelsen for at gå imod det?

Så har jeg et enkelt spørgsmål til ministeren, som vi ikke har fået klaret af i udvalget. Ministeren har sagt i udvalget, og det er refereret i betænkningen, at der skal optages forhandlinger mellem planstyrelsen og de involverede parter, hvis der ikke er enighed om sejlplanerne. Må jeg få ministerens tilkendegivelse her i dag af, at man med »de involverede parter« også mener øboerne? Det vil jeg spørge ministeren om vi kan være sikre på.

Det andet er en mere teknisk ting. En af de ting, der er uenighed om mellem øboerne med hensyn til færgeruter, er, hvorvidt det skal være muligt at foretage pladsbestilling. Det kan man ikke i visse tilfælde på Samsø-ruten, det kan man ikke på Anholttruten. Omfatter dette med enigheden spørgsmålet om pladsbestilling? Jeg mener simpelt hen ikke, at staten bør yde støtte til færgeruter, som ikke indfører den ganske simple procedure, at folk kan bestille plads, så de er sikre

på at komme hjem, hvis de rejser udenøs. Det er dog en ejendommelig indstilling at have. Folk på en ø, der ligger langt væk, kan risikere, hvis de sejler bort fra øen, f.eks. for et læge- eller tandlægebesøg, at skulle betale mange dages overnatning på hotel, blot fordi færgeselskabet har den ejendommelige indstilling, at man ikke kan bestille plads.

Det er selvfølgelig noget, der kun er aktuelt i ferietiden, men så meget alvorligere er det jo. At det også er til stor ulempe for dem, der i øvrigt planlægger at tage til øen, er noget helt andet, men man burde dog i det mindste kunne forlange, at øboerne ikke skal risikere at have penge med til mange dages hotellophold. Jeg vil godt spørge ministeren, hvorfor vi ikke har kunnet få en garanti eller et synspunkt på det.

Fremskridtspartiet skriver i sit betænkningssbidrag, at man går imod enhver form for fondsdannelse. Det er dog en besynderlig argumentation. Vi foreslår, at der hvert år sættes 5 mill. kr. af. Vi foreslår ikke engang, at det er tilskuddet, der hæves til disse 5 mill. kr. Når vi kalder det en fond, er det, fordi noget af det skal kunne gives som tilskud og noget som lån, og det vil sige, at pengene skal kunne gå tilbage. Hvilken fondsdannelse ligger der dog i det? Det er en meget underlig argumentation.

Jeg vil meget gerne have nogle svar fra ordførerne, så man kan få forklaret, hvad grunden er til at gå imod det radikale venstres ændringsforslag.

Vi støtter naturligvis ministerens ændringsforslag om Mandø.

(Kort bemærkning).

Løvig Simonsen (S):

Jeg gjorde allerede i mit første indlæg opmærksom på, hvad der lå til grund for, at socialdemokratiet ikke kunne støtte det radikale venstres ændringsforslag, men jeg skal gerne tydeliggøre det for fru Aase Olesen.

Det radikale venstre mener med dette landsråd at have fundet de vises sten, og nu skal de nok fortælle de danske øer, kommuner og amter, hvordan sådan en ting skal være. Det er ikke det, det drejer sig om. Det, det drejer sig om, er, at igennem det lovfor-slag, der nu er fremsat, igennem de sikringer, der er givet med hensyn til øboernes medindflydelse, har man taget et skridt på vejen.

[Løvig Simonsen]

Jeg har i denne forbindelse været i kontakt med formanden for Sæmmenslutningen af Danske Småøer, hr. Bjørn Karbo, der har sagt, at han synes, at det, der er lavet her, er et godt og væsentligt skridt i den rigtige retning, og at øboerne gerne vil have deres sjæl med i det arbejde, der skal foregå fra nu af og til revisionen.

Man skal ikke komme og presse noget ned over øboerne. Hvis fru Aase Olesen havde været på den tur, vi har været på til de danske småøer, ville hun have erkendt, at øboerne værner om deres kultur, men meget, meget gerne ser, at de har en særdeles stor indflydelse på, hvordan deres medbestemmelse skal sikres. Det er derfor, vi skal have den lovrevision i 1986-87.

Derfor forstår jeg ikke, at det radikale venstre ikke kunne tilslutte sig disse synspunkter for derved at være med til at sikre, at øboerne får reel medindflydelse på den fremtidige udformning af f.eks. et øsamråd, et øråd, eller hvad man vil kalde det. Nu prøver man gennem det radikale ændringsforslag at presse tingene ned over hovedet på øboerne. Det vil både socialdemokratiet og øboerne gerne have sig frabedt.

(Kort bemærkning).

Ikast (KF):

Vi mener, at øsamfundene, som de er opbygget, og det samarbejdsmonster, der har dannet sig igennem Øsæmmenslutningen, har virket så perfekt, at vi aldeles ikke ønsker på nuværende tidspunkt at ændre det. Fra konservativ side gav vi tilsagn om at se på loven, når revisionen skulle finde sted, om to år, og det mener vi. Vi tager nu det første skridt. Næste gang vi har økontaktudvalg, kan vi komme ud og tale med øboerne og få at vide, hvad de ønsker, og dermed kan vi finde en løsning.

Jeg synes, vi er nået så langt i øsamfundenes fremtidsplaner med dette forslag, at det er langt længere, end jeg turde håbe, da vi var på vores rundtur i sommer, og jeg er lykkelig ved, at vi i dag kan præsentere det, der foreligger her. Men lad os så sige stop, lad os undersøge, hvor langt vi skal gå, og så kan vi tale om det igen om 2 år.

(Kort bemærkning).

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Fru Aase Olesen havde hørt, at CD var positive over for et øråd. Det er vi. Men så er spørgsmålet bare hvordan. Det er jo ikke givet, at lige det, det radikale venstre er kommet med, er sagen. Vi må have tid til at sætte os ind i tingene og finde ud af, hvad det er, vi vil.

Vi vil være med til at se på, at øboerne får et øråd, men det må da være øboernes interesser, vi varetager, og selvfølgelig skal både Øsæmmenslutningen og øboerne selv ind i de videre beslutninger. De skal tages med på råd, således at de kan få den medindflydelse, de virkelig selv ønsker, og derfor mener vi, at det er bedre at vente end at presse noget igennem i dag.

(Kort bemærkning).

Arentoft (FP):

Der var også et spørgsmål fra fru Aase Olesen til mig.

Jeg sagde i mit første indlæg med hensyn til fondsdannelser, at vi var imod dette cigarkassesystem. Nu siger fru Aase Olesen, at det bare er 5 mill. kr. Dér er det, vi siger: 5 mill. kr. her og 5 mill. kr. dér, mange bække små . . . , og vi står med et finanslovsforslag med et underskud på omkring 60 mia kr., så vi er nødt til at se på hver eneste femøre og vende den om, hver eneste gang den skal gives ud.

Anne Grete Holmsgård (VS):

VS kan støtte ministerens forslag om Mandø, men det kommer formentlig slet ikke til afstemning.

Vi kan støtte de radikales forslag både om et øråd og om en øfond, og jeg forstår ikke helt hr. Løvig Simonsens argumentation omkring øråd: der skulle være tale om noget, man pressede ned over hovedet på øboerne. Jeg opfatter det som et forslag, der sigter på at støtte øboerne. Det står meget klart i bemærkningerne, at det skal have en rådgivende funktion over for miljøministeren. Jeg opfatter det også som en foranstaltning, hvor øboerne gennem deres repræsentanter har en mulighed for at udveksle synspunkter med kommuner og amter og planstyrelse. Dermed er det en håndsrækning.

Jeg har heller ikke set, at øboerne eller deres formand har udtalt sig kritisk om forslaget, men det kan selvfølgelig være, at jeg har overset nogle ting, og det er da klart, at

[Anne Grete Holmsgård]

hvis øboerne har nogle meget vægtige argumenter imod det, vil vi gerne høre dem.

Men jeg mener, forslaget er godt, som det er. Vi vil gerne støtte det.

Øfonden vil vi gerne støtte, og det vil vi, fordi vi synes, den giver mulighed for at få sat nogle initiativer i gang, nogle flere initiativer end dem, der er økonomiske muligheder for inden for de rammer, der ligger i miljøministerens forslag. Det er ikke den store udvidelse, men det er dog en udvidelse.

Men der er nogle ting, der står lidt uklart for mig. Det hedder en fond, men betyder det ifølge de radikale, at man overfører midlerne fra år til år, eller betyder det bare, at man har en rammebevilling på finansloven for det enkelte år på 5 mill. kr., hvormed man har mulighed for at sætte projekter i gang, og hvis der er projekter nok til at udfylde hele rammen, bruger man pengene, og hvis der ikke er det, bruger dem ikke? Det vil jeg gerne have oplyst.

Mere generelt er det jo rigtigt, at stort set alle ordførerne var uhyre positive, og der var næsten ikke det, de ikke ville være med til at gøre under førstebehandlingen, og der var næsten slet ikke det, de ikke ville være med til at gøre, da vi var ude på småøerne i sommer.

På den baggrund synes jeg, det er noget skuffende, at man ikke vil være med til at yde de relativt beskedne midler ekstra, der ligger i en øfond; det kan da godt være, alle pengene ikke vil blive brugt i første omgang, men så vidt jeg kan se, ville det fremme muligheden for at sætte nogle projekter i gang ude på øerne.

En enkelt lille ting til, nemlig om amternes holdning til øerne. Det er sådan nu, at de skolebørn på øerne, der går i skole inde på fastlandet – og det er mange af dem, det er alle de store klasser med undtagelse af dem på de større småøer – ikke længere har mulighed for at få økonomisk støtte til deres overnatning på fastlandet, hvis de ikke kan komme tilbage.

Det skyldes stramningerne af bloktilskudene og de økonomiske stramninger i det hele taget i amter og kommuner, som er gennemført af et flertal herinde; og når nu man er så velvillig over for øerne og synes, at der ikke skal være ekstra problemer ved at være øboere, så vil jeg gerne have, ordførerne forholder sig til, hvad man skal gøre ved det.

Vil man være villig til på en eller anden måde at sikre, at der ikke sker en glidende forringelse, fordi amternes økonomi bliver strammet, sådan at der nok bliver økonomiske muligheder for nye projekter, men at der sideløbende hermed sker en forringelse af den service, som øboerne havde tidligere?

Steffensen (KrF):

Det er et meget vigtigt lovforslag, vi nu er kommet frem til anden behandling af, og det er meget glædeligt, at hele udvalget står bag det. Der er grund til at takke partierne for samarbejdet og ministeren for imødekommenhed af de mange ønsker, udvalget har haft. Jeg vil håbe, vi i enighed får lovforslaget vedtaget.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg vil takke for den positive og grundige behandling, lovforslaget har været igennem i udvalget.

På baggrund af udvalgsbehandlingen har jeg fremsat to ændringsforslag, som et flertal i udvalget er enig i. Ændringsforslagene betyder, at Mandø inddrages under trafikstøtteordningen, og at der indsættes en revisionsbestemmelse i lovforslaget.

Mandø har på grund af vejforholdene til tider besvær med at opretholde vejforbindelsen til fastlandet; det er derfor vigtigt, at der med forslaget skaffes mulighed for at yde støtte til vedligeholdelsen af denne vejforbindelse.

Revisionsbestemmelsen indebærer, at lovforslaget skal tages op til revision i folketingsåret 1986-87 på baggrund af de til den tid indvundne erfaringer med hensyn til lovens administration.

Jeg tror, at det på dette tidspunkt, hvor også resultaterne af undersøgelsen af investeringsbehov og finansieringsmuligheder foreligger, vil være meget nyttigt at danne sig et samlet overblik over lovens virkninger.

Det radikale venstre har fremsat nogle meget omfattende ændringsforslag, bl.a. til lovforslagets § 4, om statslig støtte til forsøgsordninger m.v. på de enkelte øer. Ændringsforslagene indebærer bl.a. oprettelse af en øfond og et øråd. Disse ændringsforslag har, som det fremgår af betænkningen, ikke kunnet vinde flertal i udvalget.

[Miljøministeren]

Jeg finder ikke, at man på nuværende tidspunkt skal ændre i principperne i lovforslaget ved at oprette øfond og øråd. En sådan ændring af lovforslaget kræver efter min mening en nøjere vurdering. Den tilskudsordning, som lovforslagets § 4 indeholder, er en nyskabelse, og vi må nu se, hvordan den ordning kan fungere.

Jeg har derimod kunnet tiltræde udvalgets ønske om, at de formål, der kan støttes efter lovforslagets § 4, bør kunne tilgodeses i større omfang end nævnt i bemærkningerne til lovforslaget. Som jeg har tilkendegivet over for udvalget, vil jeg være indstillet på at søge de bevilgende myndigheders tilslutning til, at der afsættes yderligere 500.000 kr. til formålet. Det samlede beløb, der herefter foreslås afsat, vil udgøre 1,2 mill. kr.

Jeg vil godt sige, at jeg tror, vi med dette lovforslag har taget et første skridt – et vigtigt skridt – fremad i bestræbelserne for at sikre de små øer som levende lokalsamfund, og den brede enighed, der er om lovforslaget, lover jo også godt for initiativerne for øerne.

Jeg skal også give klart tilsagn om positivt at overveje de to forhold, som hr. Løvig Simonsen nævnte; netop spørgsmålet om de 2 mill. kr. og deres eventuelle utilstrækkelighed bliver også et spørgsmål om underskuddet på de enkelte ruter.

Fru Aase Olesen spørger, om øboerne skal være med i forhandlingerne om færgeordningen, hvis det ikke kan klares lokalt.

Det er min holdning – og det er for øvrigt en holdning, som vi også har fået bekræftet i kommuner, amter og øsammenslutninger – at disse fartplaner så vidt muligt skal afklares lokalt, men det, vi har gjort opmærksom på, er, at hvis der ikke kan opnås enighed, tager planstyrelsen initiativ til at få forhandlet spørgsmålet, og her er øboerne med, idet det klart er udtrykt, at der ikke kan træffes beslutninger om noget, uden at øboernes synspunkter er kendte.

For øvrigt vil jeg gøre fru Aase Olsen opmærksom på, at øboerne er inddraget meget stærkt ved udarbejdelsen af lovforslaget og redegørelsen. Det er jo sådan, at redegørelsen blandt andet er baseret på henvendelse til hvert enkelt øsamfund med anmodning om forslag om, hvad vi kan gøre for at rette op på det, der er galt på øerne. Og lovforslaget er grundigt gennearbejdet med øboernes repræsentanter, med Kommunernes

Landsforening og med Amtsrådsforeningen, og der er enighed bag lovforslaget.

Løvig Simonsen (S):

Jeg skal takke ministeren for, at ministeren har bekræftet de tilsagn, der blev givet i udvalget vedrørende de spørgsmål, jeg rejste i mit første indlæg.

Aase Olesen (RV):

Jeg må konstatere, at ministeren ikke svarede på det, jeg spurgte om, nemlig om man som forudsætning for at give støtte til færgeruter ville forlange, at der var noget så elementært som en pladsbestillingsordning. Hvis jeg ikke kan få det at vide i dag, vil jeg bede om, at forslaget går tilbage til behandling i udvalget mellem anden og tredje behandling.

Det vil jeg også af en helt anden grund. Jeg kan forstå, at man nu siger, at man ikke vil trække et landsråd ned over hovedet på øerne, og at det er noget, som det radikale venstre har fundet på. Jeg hørte oven i købet hr. Løvig Simonsen sige, at socialdemokratiet og øboerne gik imod et sådant råd. Det må vi så notere os.

Jeg kan oplyse hr. Løvig Simonsen om, at jeg har været på øtur med folketingets økontaktudvalg, og dér er jeg ikke stødt på nogen modstand. Men jeg må notere mig, at socialdemokratiet åbenbart nu er talsmand for øboerne. Det må vistnok stå for socialdemokratiets egen regning. Allerede ved første behandling varslede vi, at vi ville fremsætte ændringsforslag; vi har også nævnt det på et stort møde på økontaktudvalgets tur, og der har været god lejlighed for øboere og Øsammenslutningen til at reagere, hvis man var meget imod det. Det kommer som en stor overraskelse for mig, at man er imod det.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er fortsat alt for megen uro i salen – i begge sider!

Aase Olesen (RV):

Når man fra socialdemokratiets side er så ivrig efter at få ministerens tilkendegivelser om, hvilke beløb han yderligere vil bevilge, synes jeg dog, man også måtte være interesseret i at sikre – uanset hvad ministeren hed-

[Aase Olesen]

der, når disse ting skal træde i kraft – at beløbene kommer til udbetaling.

Loven er en bemyndigelseslov, og jeg vil under den behandling i udvalget, der kommer nu, stille ændringsforslag om, at man ændrer ordet »kan« i anden linje i § 1, stk. 1, til »skal«. Så ved socialdemokraterne, hvad de kommer til at tage stilling til. Det er ikke af mistillid til den nuværende miljøminister, men af skræk for, hvem vi kan risikere at få på den post en anden gang.

Jeg vil sige til hr. Arentoft, at der ikke er tale om bare 5 mill. kr. her og 5 mill. kr. dér. Vi har lige hørt ministeren sige, at han er parat til at hæve de 700.000 kr. til 1,2 mill. kr. Der er i forvejen 2 mill. kr., det giver 3,2 mill. kr. Vi foreslår såmænd bare – det var det, fru Anne Grete Holmsgård spurgte om – at der hvert år er en rammebevilling på 5 mill. kr. til øerne. Vi tror, at der bliver brug for at forny den hvert år. Vi mener simpelt hen, at behovet for investeringer i at bevare livet på øerne er så stort, at de penge vil blive brugt. Det kan hr. Arentoft have ret i. Men der er altså ikke tale om nogen bevilling på mere end 1,8 mill. kr. ud over det, ministeren nu har givet tilsagn om.

(Kort bemærkning).

Løvig Simonsen (S):

Jeg vil lige korrigere fru Aase Olesen lidt. Jeg sagde ikke, at Øsammenslutningen var imod et øråd, jeg sagde heller ikke, at vi var imod et øråd, men jeg sagde, at vi ikke ønsker at få et øråd nu, for det skal behandles i perioden indtil revisionen. Det er en helt anden sag. Øboerne skal have mulighed for at diskutere deres fremtidige medindflydelse.

Det er beklageligt, at man er nødt til at belære det radikale venstre om nærdemokrati, men det er ikke første gang, det radikale venstre har fjernet sig så langt fra sit eget grundlag, at ingen kan kende partiet igen.

(Kort bemærkning).

Arentoft (FP):

Jeg kan stadig væk ikke se, at der er nogen berettigelse i sådan en fondsdannelse, om den så er på 3,2 mill. kr. eller 5 mill. kr. Nu blev der nævnt et rammebeløb på 5 mill. kr. Hvis der er behov for nogle penge til færger og den slags ting, så kan man, når man

engang får lavet dette landsøråd, udarbejde en ansøgning til finansudvalget, og så må finansudvalget se, om der er penge i kassen til en bevilling.

Jeg synes, det er udmærket, at vi får en fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, således at vi kan snakke om et landsøråd. Der er så mange ordførere, der i øjeblikket går imod og siger, at tiden ikke er moden, og at det kan komme senere, men det var vel nu, da vi har lovforslaget på bordet, rimeligt, at vi fik det færdigbehandlet og tog os tid til at få fundet frem til noget om et landsøråd som en forsamling, hvor man kunne diskutere og virkelig sagkyndigt behandle øernes problemer og derefter komme med indstillinger osv.

Derfor er jeg tilfreds med, at vi får en fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Løvig Simonsen, at jeg har absolut ikke noget ønske om at trække noget ned over hovedet på nogen som helst, og hvis øboerne ikke ønsker et landsøråd, så skal de være fri. Jeg har ikke nogen sinde hørt, at de var imod.

Men det, det drejer sig om, er at lovfæste bevillingerne til formålet. Det er for mig det afgørende. Jeg spurgte hr. Løvig Simonsen, om han ville være med til at ændre ordet »kan« til »skal«, så vi får sikret, at dette ikke fortsat bare er ord ud i den tomme luft, men at man er parat til at sætte penge bag.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Som jeg nævnte før, ligger der et meget grundigt udvalgsarbejde bag dette lovforslag, men der ligger derudover besigtigelsesture og forhandlinger med øboernes repræsentanter, som på glimrende vis har fremført deres synspunkter, også den detalje, fru Aase Olesen nu trækker frem. Ligeså har udvalget været med til et stort beboermøde for tre af øerne, hvor alle de spørgsmål blev gennemdrøftet, som overhovedet kunne trækkes frem.

Jeg forstår fru Aase Olesens mange spørgsmål, da det jo er på det sidste, fru Aase Olesen er gået ind i arbejdet. Men spørgsmålene har altså været drøftet. Det er helt

[Miljøministeren]

naturligt, at der opstår et problem for fru Aase Olesen som spørgsmålet, om man kan få en bestillingsordning. De problemer var man enige om skulle drøftes mellem færgeselskabet, de relevante myndigheder og øboerne. Hvis der ikke kan opnås enighed om sådan et problem, havner det i det udvalg, hvor planstyrelsen tager initiativ, og dér vil selvfølgelig også øboernes synspunkt blive hørt først. Det er det klare tilsagn, der er givet herfra.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg kan oplyse miljøministeren om, at jeg har fulgt arbejdet i miljøudvalget meget nøje også på det tidspunkt, da jeg ikke har været seriesuppleant eller stedfortræder i udvalget.

Men her på det sidste – mens medlemmerne er ved at indfinde sig i salen – vil jeg spørge, hvad SF mener om dette forslag, og hvad man vil stemme til ændringsforslagene. Vi må ikke referere fra udvalgs møder. Det kunne dog være interessant at vide – SF har slet ikke taget ordet – hvordan SF vil stemme til de ændringsforslag, der er stillet fra radikal side, og med hvilken begrundelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 3, § 1, således ændret, § 2, ændringsforslag nr. 4 og § 3, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 om en ny affattelse af § 4,

forkastedes, idet 13 stemte for, 110 imod.

§ 4

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 om indsættelse af en ny paragraf efter § 4

forkastedes, idet 20 stemte for, 106 imod.

§§ 5–7 og ændringsforslag nr. 9 om indsættelse af en ny paragraf efter § 7

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2, 5 og 8 om kapitelinddeling af lovforslaget
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af lovforslagets titel betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 6 og 7.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 22:

Forslag til lov om ophævelse af lov nr. 150 af 7. maj 1937 om gennemførelse af den internationale konvention af 25. august 1924 om konnossementer.

(Fremsat 6/10 83. Første behandling 13/10 83. Betænkning 6/12 83).

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var: